

אמונה (2)

מלך חי וקיים

הקב"ה הוא "מלך חי וקיים". נבאר מעט מהי ההדגשה המונחת בתואר זה. אדם יכול להאמין ואף לדעת שיש בורא עולם, אלא שמציאות זו היא עבורו עובדה פילוסופית, מחשבתית, ותו לא. זו אינה מציאות חיה עבורו כמו היהודי היושב כאן מולי. אם אחד מגדולי הדור, כמו החפץ חיים היה נכנס לכאן, הן היינו כולנו רועדים מפניו! כשאדם נוסע בכביש ורואה מולו שוטר, מיד הוא חוגר את חגורות הבטיחות. כי כשהוא רואה מולו דמות חיה וקיימת, הוא מתמלא פחד ויראה. שוטר הוא דבר מוחשי ולא דבר מופשט. אבל ה' יתברך, אף שהוא כל יכול, ועליו נאמר בפסוק: "זה בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ" (חבקוק ב. כ), אף על פי כן התחושה היא שאין זה אלא מושג מופשט. עלינו לדעת שה' יתברך כביכול הוא "מלך חי". הקב"ה הוא למעלה מכל מושג של גוף, אבל הוא מלך חי כביכול במציאות מוחשית וחיה. בורא עולם, אינסוף ברוך הוא! אם נזכה להמחיש לעצמנו את כל הידיעות שלנו בענין האמונה בה' יתברך עד שהדברים יקבלו גוון של חיות ומוחשיות, הדבר יחולל בנו שינוי עצום!

אליבא דאמת, זהו היסוד וההתחלה של כל אמונתנו, והבעיה שלנו נובעת מהעובדה שחסרה לנו הכרה זו. ידוע המעשה המובא בחז"ל (ברכות כח:): כשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו וכו', אמרו לו: רבנו ברכנו! אמר להם: יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. אמרו לו תלמידיו: עד כאן? אמר להם: ולואי! תדעו, כשאדם עובר עבירה אומר: שלא יראני אדם. כלומר הלואי שתזכו להכיר בכך שהקב"ה נמצא בתוכנו כמו אישיות חיה. נכון, כולנו, יודעים ומאמינים שהקב"ה נמצא בכל מקום, אך חסרה לנו ההרגשה שהוא "אלוקים חיים", שהוא חי בתוכינו! עלינו להחדיר לתוכינו שהקב"ה חי! וכשהאדם ירגיש שהקב"ה חי ונמצא על ידו, הוא יחוש בעצמה שמציאותו מְשֻׁקָה.

זה יסוד היסודות שעלינו לקחת לעצמנו למשך כל היום: "מלך חי וקיים", זהו הא-ב' של היהודי! היהדות שלנו צריכה להיות יהדות חיה כי הקב"ה "אלוקים חיים"!
רב פינקוס זצ"ל בספרו "פניני רבי שמשון"

החיים הינם קצרים מכדי שנבין

ה"חפץ חיים" הסביר במשל נמרץ אין ביכולתנו להבין דרכי ה'. משל לעובר אורח שנתגלגל לאחת העיירות ושבת בה שבתו. בבוקר לעת תפילת שחרית בא לבית הכנסת ובשעת קריאת התורה ראה שהגבאי מחלק את העליות בלא סדר קבוע, ל"כהן" קרא אחד מיושבי כותל

המזרח, ל"לוי" אחד היושב בקצהו השני של בית הכנסת, ואילו ל"שלישי", כיבד אחד היושב בקרן דרומית מזרחית. וכך בכל סדר הקריאה, קופץ לכאן ולכאן בלא סדר ומשטר. לאחר התפילה ניגש אל הגבאי ואמר לו: ימחל נא לי כבודו על אשר אני אורח? נוטה ללון, מרהיב עוז בנפשי להעיר אצלו, אבל איני יכול להסתיר תמיהתי על האופן המשונה שבו נוהג כבודו בחלוקת העליות. אצלנו בעיר נהוג סדר קבוע בשבת אנו מכבדים את פלוני בעליה זו, ובשבת אחרת אנו מכבדים אלמוני, וכך בכל שבת ושבת על זה הסדר. ברם, נדמה לי, מנהג של אקראי אתם נוהגים בענין זה. לא! השיב לו הגבאי, כבודו טעה, במחילה. גם אנו לפי סדר ושיטה אנו נוהגים. אלא מכיון שכבודו נמצא כאן רק שבת אחת, עורר הדבר תמיהה בעיניו. אילו ישב במקומו זמן רב היה רואה כי בשבת זו נקרא פלוני הכהן, משום שבשבת שעברה נתכבד בעליה כהן אחר, וכן הדבר בשאר העליות. והכל אתי שפיר. כן אנחנו אורחים פה בעולם הזה לשנים אחדות, הנרצה להבין הנהגה של אלפי שנים? עלינו ללכת בתמימות עם ה' יתברך ולהאמין שכל הנהגתו מושלמת.

ספר "לקח טוב, פרקי אמונה ונחמה"

כשם שימיו של אדם קצובים, כמו כן קצובים כל צעדיו
 איתא במסכת דרך ארץ זוטא (פ"ג) חשוב מעשיך בדרך ארץ ותן שכר לפסיעותך, והיינו שצריך האדם להתנהג בעניני הנצח כמו בעניני הממון, שדרך האדם לאסוף מעט מעט אפילו ריוח מועט שמזדמן אינו משליך לאחר ידו, אלא קובץ על יד על יד עד שמתאסף לחשבון גדול, כן הוא נמי בעניני הנצח, כיון שמלמעלה קצוב לאדם כמה פסיעות יפסע בימי חייו (כדאיתא בסדר עולם שקצוב להאנשים מספר ימיהן וחשבון שיעורי מספר צעדיה), הרי שכל פסיעה הוא דבר חשוב למעלה שסופרין פסיעותיו, כדכתיב וכל צעדיו יספור, צריך האדם לראות שלא ילכו הפסיעות לריק אלא לתכלית הנרצה. ונבאר את דברינו כשם שעצם העסק איש הנבון מכוין בו כראוי, כן כל הליכותיו באותו יום השייכות להעסק יכוין גם כן בשביל התכלית, ואז כל פסיעותיו מתקדשות ומקבל עליהן שכר.

וזהו שאחז"ל חשוב מעשיך בדרך ארץ, והיינו שיתבונן במעשיו שיהיו הכל לתכלית המכוון, ותן שכר לפסיעותיך, והיינו שגם הפסיעות להעסק יהיו גם כן לשם שמים ולא ילכו לבטלה ואז יקבל שכר גם עליהן.

חפץ חיים בספרו "תורת הבית"

מיסודות האמונה: אין לאבד את התקוה בכל מצב שהוא
האמונה מחייבת, אמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו
"אור יחזקאל, אמונה": שלא להתיימש בכל מצב שהוא.
אפילו כאשר מדובר בחולה אנוש, אשר להערכת
הרופאים אין רפואה למכתו, אין לאבד את התקוה.

על כגון דא הורונו חז"ל: אפילו חרב חדה מונחת על
צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים (ברכות י).
אסור שהתקוה תאבד, אפילו במצב הקשה ביותר. רק
בקשת הרחמים צריכה להשתנות בעת שכזאת. יש
לבקש ביותר שאת, כדי לעורר רחמי שמים. יסודם של
דברים היא החובה להאמין שאין שום דבר שנבצר
מהקב"ה לעשותו, האדם חייב לדעת שאין בבריאה חוק
וטבע, ושאין לסיבות למיניהן אחיזה במציאות, אלא
הכל נעשה על פי רצונו יתברך.

ספר "לקח טוב, פרקי אמונה ונחמה"

על ידי המעשים תבוא האמונה

ישנה קושיא ידועה: איך אפשר לצוות על אמונה? אם
האדם לא מאמין, מה שייך לצוות עליו? כך גם מקשים
על מצות אהבת ה', כיצד אפשר לצוות עלי לאהוב דבר,
כגון ממתק? אם אני לא אוהב, מה שייך לצוות עלי. וכן
לגבי מצות יראה, איך אפשר לצוות לירא? התשובה
המפורסמת היא: אהבת ה' יתברך, המתקנות והנועם
והתפארת ויופי של ה' יתברך היא כל כך עצומה,
שבאופן טבעי לא שייך לא לאהוב אותו. מי שמכיר אותו
בהכרח שהוא אוהב אותו! מי שלא אוהב אותו זה משום
שאינו מקבל איתו מגע. המצוה של אהבה היא יבשה,
לעשות מעשים כאלו שדרכם 'תבוא האהבה בהכרח'
(כלשון הרמב"ם מ"ע ג): הפחד מה' יתברך הן יראת
העונש והן יראת הרוממות, הוא כה נורא, שלא שייך לא
לירא.

המצוה היא לעשות מעשים כאלו שתבוא היראה
בהכרח. כך גם לענין האמונה, מי שרק מקבל מגע,
מאמין, ומהי מצות האמונה? לעשות מעשים שתבוא
האמונה בהכרח. זה מתחיל בידיעה פשוטה, קלושה
אמנם שיש ה' יתברך, אבל בידיעה זו עדיין לא יוצאים
ידי חובת מצות אמונה, אבל מכירים את ה' יתברך. זה
לא כל כך משנה איך זה מתחיל. המצוה אינה להאמין,
האמונה תבוא בהכרח, כמו שהמצוה אינה לאהוב, אלא
לעשות מעשים כאלו שעל ידם תבוא האהבה בהכרח.

כך יישבו האחרונים את דברי הרמב"ם בטוב טעם
ודעת, האמונה בהש"ת הקודמת לצווי, היא אמונה
קלושה, ידיעה פשוטה שיש אלוקים. אבל זו עדיין אינה
אמונה! הצווי המונח במצוה הראשונה של "אנכי
אלוקיך", הוא לעשות מעשים שיביאו את האדם
לאמונה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פניני רבי שמשון"

הלכה: דין עניית אמן על ברכת קטן
דין זה שראוי לענות אמן, אף על קטן ממש כדי לחנכו
לעניית אמן, אינו דווקא באב השומע ברכה מבנו הקטן,
אלא גם אחרים השומעים, דאמנם אין עליהם חובה
לחנכו, אבל מצוה מיהא איתא. אף שיש לחנך את הקטן
לעניית אמן, מכל מקום אם מברך ברכה שאינה צריכה
או לבטלה, אין לענות אחריו אמן, אף שמבחינך בכך
שלא עונים עליו אמן. אף שמצוי שהקטן אין גופו נקי.
שהרי אינם יודעים לזהר מצוה במקומה מכל מקום
עונים אחריו אמן. **ספר "נוטר אמן"**

פתגם: אין אדם מוצא מחוצה לו את אשר אינו קיים בתוכו.
ספר "שמחלה"

חקירה: אישו משום חיצו

גזירת הכתוב, (ורק בממון) או סברא שהולכת מכוחו,
(וגם בנפשות) (הגר"ח על הרמב"ם שכנים יא-לא)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חריף ובקי

שני בחורי ישיבה, אחד חריף ואחד בקי, באו לפני רבי
איזיל חריף, לבקש סמיכה להוראה. תהה רבי איזיל על
קנקנם, נתן סמיכה לבחור הבקי, ואילו לחריף לא נתן.
לאחר מכן הסביר רבי איזיל ואמר: חכמינו קבעו
במסכת הוריות: סיני ועוקר הרים, סיני עדיף, שאפילו
אם יבקש החריף לעקור את הר סיני, לא יעלה הדבר
בידו, לפי שמרוב חריפותו לא יידע היכן מקומו של
ההר. **ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קצה)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל
בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן
בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה,
ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים,
שלמה בן מרים, שמחה ג'וים בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה,
אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר
שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן
מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל
רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת
חשמה, ולציפורה לידה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת
רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של
קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני.
לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן
מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה
בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל
חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה

